

Halfjaar-rapportage Coördinatie Gesloten Jeugdzorg

De aanmeldingen voor plaatsingen binnen de JeugdzorgPlus worden verzorgd door de coördinatie gesloten jeugdzorg. Dit gebeurt vanuit het Expertiseteam Complexe Zorg voor Haaglanden en Zuid-Holland. De Rotterdamse regio heeft zijn eigen zorgbemiddeling.

De coördinatie adviseert over gesloten plaatsingen aan de medewerkers van Jeugdbescherming west, alle wijkteams van de gemeenten en aan de Raad voor de Kinderbescherming. Daarnaast geven de coördinatoren ondersteuning bij de te volgen (juridische) procedure en verzorgt de coördinatie de aanmelding in het toeleiding systeem. Als besloten wordt bij de rechtbank een verzoek in te dienen voor een gesloten machtiging wordt een gekwalificeerde gedragswetenschapper gevraagd het verzoek voor een gesloten machtiging te beoordelen en met de jongere het verzoek te bespreken.

Na plaatsing is de coördinatie bereikbaar voor vragen, advies, overplaatsingsverzoeken en wordt ondersteuning geboden bij de procedure voor een eventuele verlenging van de plaatsing.

Inzet GZ-psychologen t.b.v. de instemmingsverklaringen

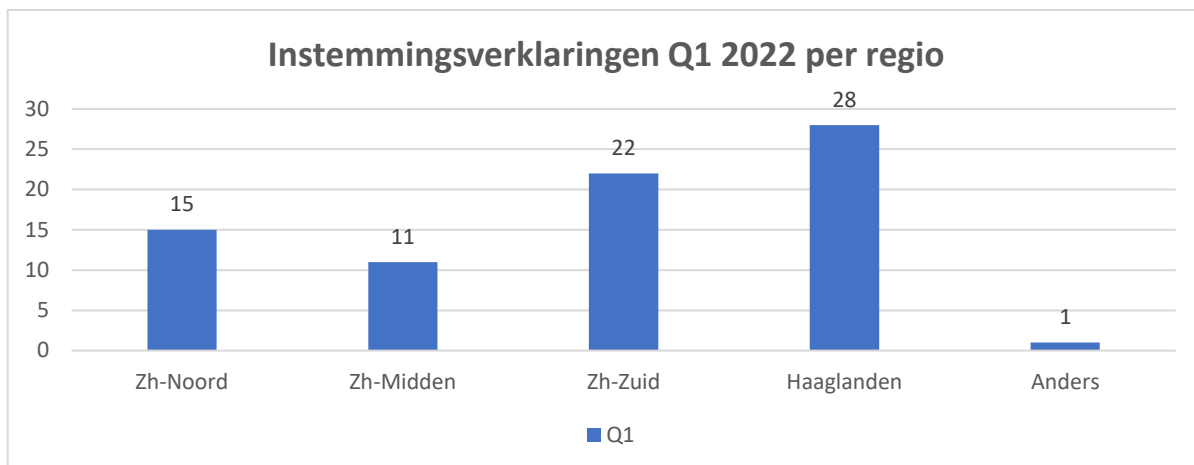
In het eerste kwartaal zijn er in totaal 77 instemmingsverklaringen uitgevoerd, 28 voor Haaglanden en 49 voor Zuid-Holland.

Het tweede kwartaal laat qua aantallen een gelijk beeld zien met als grote verschil een flink aantal verklaringen voor Haaglanden. Hier zou een toename in aanvragen vanuit de Raad een mogelijke verklaring voor kunnen zijn. In totaal zijn er 79 instemmingsverklaringen uitgevoerd, waarvan er 44 voor Haaglanden en 35 voor Zuid-Holland zijn.

De coördinatie gesloten jeugdzorg verzorgt alle aanvragen voor wanneer een instemmingsverklaring nodig is. In een instemmingsverklaring voor de JeugdzorgPlus wordt wel of niet ingestemd met het (spoed)verzoek machtiging gesloten jeugdhulp. Het opstellen van een instemmingsverklaring is een wettelijke vereiste. Bij elk (nieuw) verzoek dient de jeugdige (opnieuw) te worden gezien. Het verzorgen van instemmingsverklaringen doen we ook voor de Raad voor de Kinderbescherming. Als zij verzoeken om een JeugdzorgPlus plaatsing wordt door de coördinatie gesloten jeugdzorg een gedragswetenschapper gezocht die de verklaring kan opstellen. Dit doen we los van welke gecertificeerde instelling de maatregel krijgt toebedeeld.

4.1.1 Haaglanden en Zuid-Holland

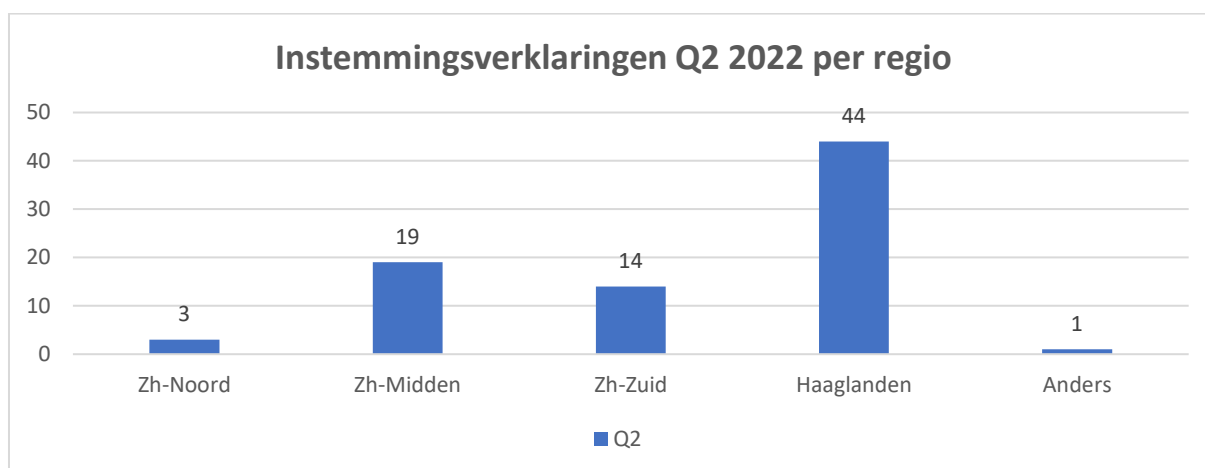
Onderstaande aantallen betreffen de instemmingsverklaringen aangevraagd door de jeugd-wijkteams, Raad voor de Kinderbescherming, Jeugdbescherming west, Nidos, Leger des Heils en de William Schrikker Stichting. Dit geldt voor de gegevens van Haaglanden en voor de aantallen van Zuid-Holland.

Aanmeldingen gesloten jeugdzorg

In figuur 2 wordt aangegeven hoeveel aanmeldingen er zijn gedaan vanuit de coördinatie gesloten jeugdzorg. Dit betreffen de cijfers voor de regio Zuid-West voor zowel het gedwongen kader als voor het vrijwillig kader. Voor de plaatsingscijfers per gemeente wordt verwezen naar de rapportage van de plaatsingscoördinatie.

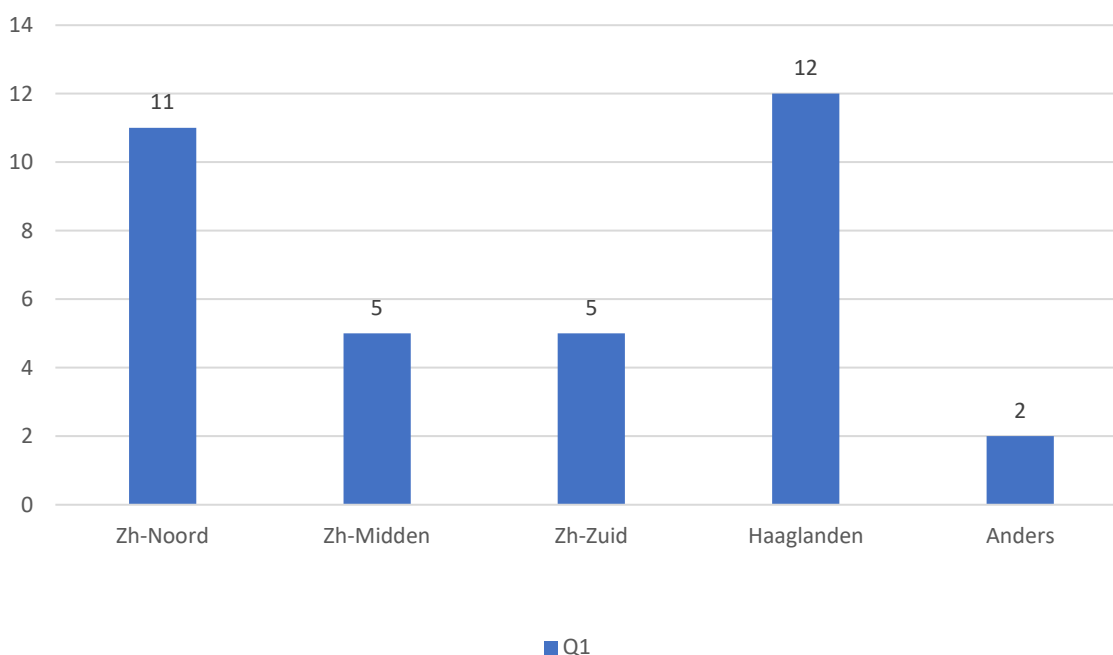
Er is een aanzienlijk verschil tussen het aantal aanmeldingen en het aantal uitgevoerde instemmingsverklaringen. Voor een jongere kunnen gedurende de plaatsing meerdere instemmingsverklaringen nodig zijn. De Jeugdwet schrijft voor dat bij elk (nieuw) verzoek een nieuwe instemmingsverklaring moet worden opgesteld. Dus bij een nieuw verzoek in verband met een verlenging van de plaatsing moet de jeugdige opnieuw worden gezien en gesproken. Ook kan bij een deels aangehouden verzoek door de kinderrechter verzocht worden om een nieuwe instemmingsverklaring voor de vervolgzitting waarop het aangehouden deel van het verzoek behandeld wordt. Dan is er dus voor het hetzelfde verzoek een tweede verklaring nodig.

Niet iedere jongere kan voor een plaatsing of voor dat het verzoek behandeld wordt op de rechtbank gesproken worden. Bijvoorbeeld als er een groot risico is dat de jongere weg zou kunnen lopen of zichzelf of de mensen om hem heen iets aan zou kunnen doen. In deze gevallen kan er gekozen worden om een verklaring ongezien (op basis van dossier) af te geven. Deze instemmingsverklaring "ongezien" moet altijd kort na de plaatsing worden aangevuld door een tweede instemmingsverklaring "gezien" waarvoor de gedragswetenschapper de jeugdige persoonlijk ziet en spreekt op de locatie waar hij of zij geplaatst is.

JeugdzorgPlus plaatsingen Q1 2022 per regio

(incl. nieuwe aanmeldingen, her-aanmeldingen en overplaatsingen)

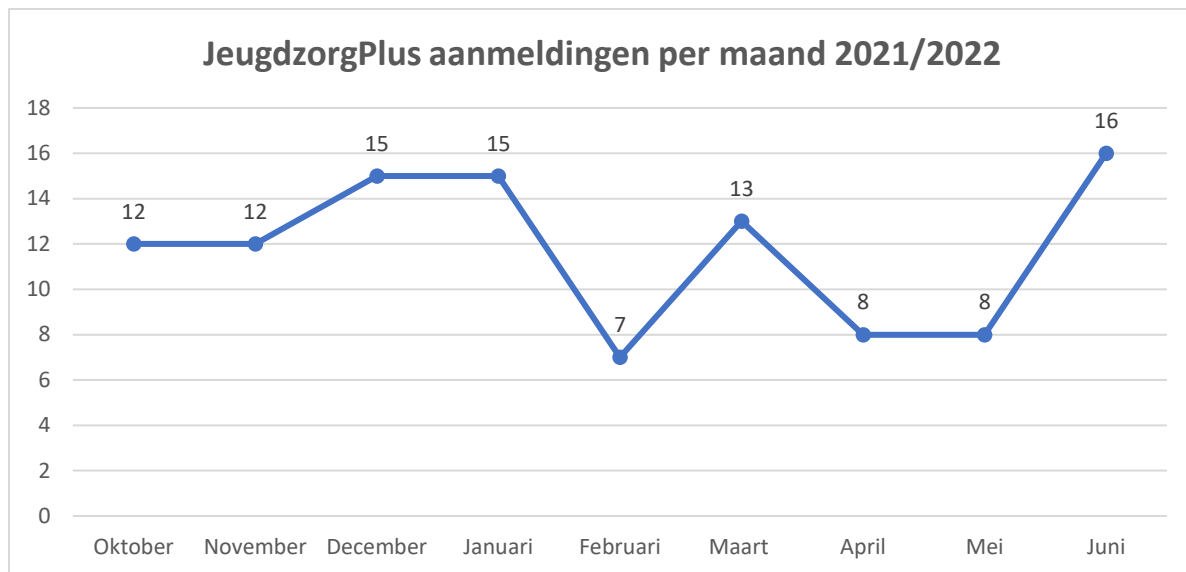

Analyse, trends en ontwikkelingen

De cijfers van het eerste kwartaal laten een vergelijkbaar beeld zien als het laatste kwartaal van afgelopen jaar. Het aantal aanmeldingen lijkt een constante gevonden te hebben. De maand februari lijkt eerdere een uitzondering naar beneden dan iets anders. Opvallend gegeven blijft dat deze nieuwe maandgemiddelden zich ontwikkelt hebben gelijktijdig met het thuiswerken vanwege de Covid besmettingen. Het is lang de verwachting geweest dat met het opheffen van de quarantaine ook het aantal aanmeldingen weer zou stijgen. Dat lijkt vooralsnog niet te gebeuren. Dan dient wel opgemerkt te worden dat veel collega's het thuiswerken prefereren boven het werken op kantoor.

Er is dit kwartaal een hoog aantal nieuwe plaatsingen in vergelijking met andere kwartalen. 60 procent van de plaatsingen zijn jongeren die nog niet eerder gesloten zijn geplaatst. In werkelijkheid ligt dit percentage nog iets hoger als men bedenkt dat er bij de "overige plaatsingen" ook enkele overplaatsingen zijn meegerekend.

De verhouding jongens en meisjes is nagenoeg gelijk. Zeventien om achttien. Het percentage spoedplaatsingen blijft flink boven de helft van het aantal aanmeldingen uitkomen. Ook hier de kanttekening dat het in praktijk een nog hoger percentage is. Dit met hetzelfde argument als bij de nieuwe plaatsingen.

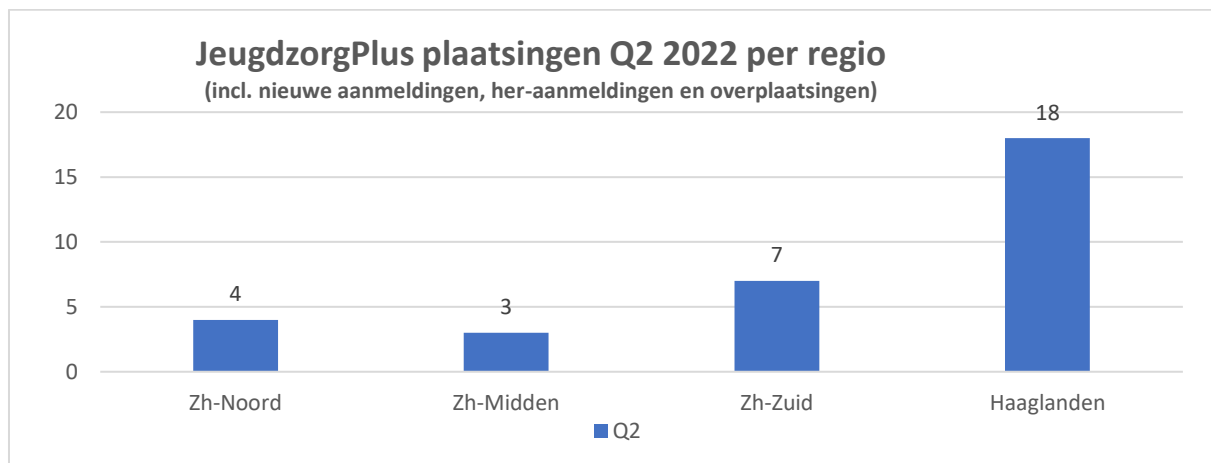
De vraag “waarom altijd zo veel spoedplaatsingen/machtigingen?” is vaker gesteld en het antwoord is net zo vaak gegeven. Een plaatsing binnen de JeugdzorgPlus is een laatste middel dat ingezet wordt. Iedereen die binnen de zorg werkt doet het liever niet. Open, tenzij... Als de omstandigheden de hand uiteindelijk toch dwingen, zijn die omstandigheden vaak van een aard dat er snel gehandeld moet worden. Het verschil in hoeveel tijd een procedure kost voor een regulier verzoek (met voorrang op zitting) of een spoed verzoek is te groot. De tijd is te kort, de problemen zijn te groot, zodat er, omdat weken wachten geen verantwoorde optie is, veelal gekozen wordt voor een spoed verzoek. Daar komt nog bij dat een regulier verzoek altijd van te voren besproken moet worden met de jongere en lang niet altijd is dat een verstandig idee. Mogelijke agressie, onderduiken of welke andere reacties er bedacht kunnen worden leiden dan ook regelmatig tot de keuze voor een spoedverzoek.

Bij een spoedverzoek dient ook instemming door een onafhankelijk gedragswetenschapper gegeven te worden. In de spoedprocedure bestaat de mogelijkheid dit op basis van het dossier te doen. Dit is iets waar vaak voor gekozen wordt. De jeugdige wordt dan later, kort na de plaatsing, alsnog gezien. Dat verklaart mede dat het aantal instemmingsverklaringen altijd hoger ligt dan het aantal aanmeldingen. Daarbij kunnen ook nog de verklaringen gerekend worden die nodig zijn om een machtiging te verlengen. Voor een verlenging is geen aanmelding nodig, de jongere is immers al geplaatst, wel behoeft een verlenging een instemming van een GZ-Psycholoog. Dat is wettelijk vereist.

Ondanks het chronisch hoge percentage spoedmachtigingen, betekent dit niet dat we ook altijd op dezelfde dag plaatsen. Door het te doorlopen proces, van beslissing in het team naar verzoek of rekest, langs instemming gezien of ongezien, naar oordeel kinderrechtster tot uiteindelijk beoordeling van de aanvraag door de instelling, maakt dat na het uitspreken van de machtiging de klok bijna standaard op na vijf uur 's middags staat. Pas na uitspraak en het reserveren van een plek kan het vervoer aangevraagd worden. Het is daardoor bijna

onmogelijk om overdag te plaatsen. Dit maakt dat we bij de procedure voor een spoedmachtiging vanuit de coördinatie standaard uitvragen welke mogelijkheden er zijn om de volgende dag te plaatsen. In een groot deel van de aanvragen is die mogelijkheid er uiteindelijk wel.

Inmiddels wordt er op alle fronten ingezet op hervormingen binnen de JeugdzorgPlus en verschijnen er regelmatig plannen, onderzoeken en lezen we over een convenant JeugdzorgPlus. Kleinschaligheid, hulp in de eigen omgeving, stoppen met isolaties zijn ambities die op de agenda staan. Het beeld van de jeugdigen dat voor ogen wordt gehouden lijkt een jeugdige die mee zal werken en open zal staan voor hulp terwijl een belangrijk criterium voor gesloten jeugdzorg juist is dat de jeugdige zich onttrekt aan de zorg die nodig is of daaraan wordt onttrokken. Dat criteria krijgt in de stukken opvallend genoeg geen aandacht.

Een recente ontwikkeling is dat het hoge percentage spoedmachtigingen er toe geleid heeft dat Horizon een “voordeurteam” in het leven heeft geroepen. Dit past in het streven van de ombouw/afbouw van de gesloten jeugdzorg en het doel om het aantal spoedplaatsingen terug te dringen. Het idee is om niet te gaan voor een “bed”, maar voor een alternatief. Bedacht is dat medewerkers van dit team binnen een week een huisbezoek aan ouders en jeugdige brengen en dat dan onderzocht wordt welke alternatieven er zijn. Tot een plaatsing kan ook pas worden overgegaan nadat er een verklarende analyse, behandelplan, perspectief en termijn bekend is.

Deze ontwikkeling lijkt haaks te staan op de procedure zoals die nu is. Als een team besluit tot het indienen van een (spoed) verzoek, het verzoek instemming heeft van een gedragswetenschapper en de rechter de machtiging afgeeft lijkt het voordeurteam alsnog te willen gaan beoordelen of een opname wel nodig is en of hulp mogelijk is waar blijkbaar niet aan gedacht is in de procedure die men net gevoerd heeft. Bij een gesloten plaatsing gaat het daarbij juist om jongeren die zich onttrekken aan de hulp die nodig is of daaraan worden onttrokken. Het lijkt dat plaatsingen uitgesteld zullen worden en de machtiging niet uitgevoerd wordt tot het werk allemaal nog eens (maar dan beter?) overgedaan is.

Geen gehoor geven aan afgegeven (spoed) machtigingen zal op gespannen voet staan met de wens van de verzoeker en van de rechtbank om een afgegeven machtiging uit te voeren. De rechter besluit daarbij vaak alleen tot het afgeven van een spoedmachtiging als de zekerheid er ook is dat een jeugdige direct geplaatst gaat worden. Onze verwachting is dan ook dat deze ontwikkeling tot problemen zal leiden. Het is realistischer om eerst op te nemen en daarna zorgvuldig te onderzoeken wat er mogelijk is om een lang durende plaatsing te voorkomen door alternatieve ondersteuning en hulp.

Niet gehinderd door het feit dat er half april een voorlichting komt is het voordeurteam op 1 april 2022 al gestart met 10 aanvragen vanuit regio Rotterdam. Voor 1 april hadden de gedragswetenschappers van Horizon zeggenschap over hun eigen groepen en konden zij zelf de aanmeldingen beoordelen en het behandelplan van opgenomen kinderen opstellen. Deze bevoegdheid wordt nu overgenomen door medewerkers van het voordeurteam.

Wegsturend van dit onderwerp kunnen we meedelen dat Schakenbosch in de maand april afbouwt naar 6 jongeren per groep. Een aantal dat voor bijna alle groepen van Horizon ook geldt en wat uiteindelijk de beoogde groepsgrootte zal gaan worden binnen de JeugdzorgPlus.

De wisselvallige lijn in het aantal aanmeldingen vanuit het eerste kwartaal zet zich in het tweede voort. De lijn laat een gemiddelde zien die het aantal van de pre-coronaperiode halveert. In meerdere eerdere rapportages is aangegeven dat we ergens een flinke stijging verwachten. Nu, bijna twee en half jaar later kan wel gesteld worden dat die stijging niet meer erg aannemelijk is. Uiteraard roept dit wel de vraag op bij eenieder, waar de jongeren gebleven zijn. Er is gewerkt aan ombouw en afbouw. Echter is die beweging simultaan gestart met de intrede van het Covid-virus. Vanuit de Plaatsings-Coördinatie (PC) is een vragenlijst rondgestuurd waarin uitgevraagd wordt aan hulpverleners van gedragswetenschappers tot aan jeugdbeschermers wat volgens hun de oorzaak is van deze halvering.

De lijn naar halvering in de aanmeldingen is al langer zichtbaar. De aanmeldingen zijn ook zwaarder van aard. Of hier sprake is van een trend kunnen we pas zeggen in de jaarrapportage en daar zullen we er zeker op terug komen. Maar het gevoel zegt dat de leeftijd van de kinderen die aangemeld worden lager is. Veelal is er sprake van GGZ problematiek of ernstig drugsgebruik. Niet zelden een combinatie van deze problemen.

Een onderwerp dat we tot heden slecht hebben aangestipt, lijkt zich toch te blijven presenteren als hardnekkiger van aard dan voorheen gehoopt. De drillrap-groepen. Een (groot) Haags probleem. Kort door de bocht zijn er twee rivaliserende groepen. De SK6 (Schilders Kwartier) uit Den Haag en de Delftse tegenhanger ZQ (Spaanse afkorting voor het kerngetal 015 van Delft). Beide groepen kennen inmiddels meerdere aftakkingen. De groepen verheerlijken geweld, uitten zich door middel van rap-video's waarin ze zich presenteren met maskers en machetes. Helaas gaan ze op straat de confrontatie niet uit de weg, zoeken ze die zelfs op. Dit heeft in het verleden al geleid tot dodelijke slachtoffers. Jongeren die verwickeld raken in deze strijd komen geregeld voor de rechter en voor deze jongens en meisjes wordt vaak een verzoek machtiging gesloten jeugdhulp ingediend. Aan

en ieder om zijn mening te vormen of een civiele maatregel en opname in de JeugdzorgPlus een juiste is om een jongere uit de drillrap te helpen. Wat het antwoord daarop ook mag zijn, er worden veel machtigingen aangevraagd en uitgesproken. De rivaliserende strijd tussen de groepen wordt helaas niet bij de deur van de JeugdzorgPlus achtergelaten. Dit maakt dat bij plaatsing altijd bekend moet zijn van welke tak een jongere afkomstig is om te voorkomen dat kinderen uit verschillende groepen op dezelfde afdeling geplaatst worden. Dit compliceert niet alleen de plaatsing, maar zeker ook de behandeling. Dat is waar het uiteindelijk allemaal om te doen is.

Caribische samenwerking sinds 2012

Al meer dan tien jaar bestaat er een samenwerking tussen Zorg en Jeugd Caribisch Nederland (ZJCN) en Jeugdbescherming west. Dit is een samenwerking met de bijzondere gemeenten van Nederland, Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De BES-eilanden. In samenwerking met het ministerie van VWS zijn de samenwerkingsafspraken in een convenant vastgelegd.

In 2019 zijn de jaren ervaring gebruikt om de samenwerkingsafspraken te herschrijven. Een derde versie van dit convenant zit op het moment van schrijven in de pen. Waar de oorspronkelijk opzet geweest is om de BES-eilanden bij te staan in het leveren van JeugdzorgPlus, bereidt de samenwerking zich nu langzaam uit en sluiten we vanuit het Expertise Team geregeld aan in de casuïstiek op één van de eilanden. We denken in mogelijkheden en begrijpen de onmogelijkheden en beperkingen van de hulpverlening ter plekke. We realiseren ons de impact van de beslissingen. Mocht, wat in sporadische gevallen het geval is, de beslissing vallen dat een jongere behandeling in Nederland behoeft, hebben we een team met ervaren voogden bij Jeugdbescherming west klaar staan.

De tien jaar ervaring hebben gezorgd voor een hechte samenwerking. Werkbezoeken over en weer hebben die banden zo mogelijk nog meer versterkt. Begrip en kennis van de omstandigheden waarin de collega's hun werk moeten doen, kennis van de cultuur en kennis van het eiland, kennis van de projecten en weten welke opvang er beschikbaar is en hoe de procedures op het eiland werken. Daarmee bekend zijn en bekend zijn met het netwerk van onze collega's op de eilanden maakt dat de komst van een jongere hier zo optimaal mogelijk kan worden voorbereidt.

En dit schrijvende gebied eerlijkheid te zeggen dat geen behandeling in Nederland hetzelfde start. Ieder kind, iedere jongere komt met zijn of haar eigen verhaal, verleden en problematiek en heeft andere wensen en behoeftes. Het vraagt veel in de samenwerking elkaar daarin te blijven vinden. Onderling respect is dan ook essentieel om de kinderen te bieden wat ze vragen. Dat is iets waar we hier en onze collega's op de eilanden hard aan werken, maar die arbeid valt in het niet bij dat wat we aan onze samenwerkingspartners hier in Nederland vragen. Die inzet wordt wellicht niet altijd benoemt, maar daarom niet minder gewaardeerd.

Het werken als voogd of als mentor voor kinderen vanuit Caribisch Nederland vraagt extra arbeid en extra tijd en aandacht. Contact met ouders leggen is niet alleen qua tijdsverschil lastig, maar vraagt ook coördinatie. Als voogd moeten dingen gebeuren als ze moeten

gebeuren. Niets alles valt te plannen. Er valt veel in de functieomschrijving van een mentor en voogd, maar dit voor een Caribisch kind voegt wel een extra paragraaf toe. Samen kleding kopen op een zaterdag, wekelijks tot soms dagelijks contact via telefoon, scherm of gezellig langs of zelfs mee op familiebezoek.

De samenwerkingsafspraken zoals we die nu gebruiken zijn opgesteld in samenspraak met het ministerie van VWS, Zorg en Jeugd Caribisch Nederland (ZJCN), De voogdijraad BES in Caribisch Nederland en Jeugdbescherming west. De kinderombudsman heeft meegelezen en meegedacht in het proces van schrijven. Aanbevelingen zijn daar waar mogelijk meegenomen in het convenant. Vanuit de Rijks Universiteit Groningen is een uitgebreid onderzoek verricht. Met vele interviews, dossieronderzoek zowel hier in Europees Nederland als in Caribisch Nederland heeft dit onderzoek geleid tot een rapport, *tussen werelden*. Dit rapport is openbaar beschikbaar. De aanbevelingen zijn grotendeels terug te vinden in de derde versie van het convenant, die zoals eerder opgemerkt nu geschreven wordt.

https://research.rug.nl/files/201983846/Rapport_definitief_tussenwerelden.pdf